

PRANEŠIMAS APIE LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENS DUOMENŲ TEISINĖS APSAUGOS ĮSTATYMO PAKEITIMUS

2024 m. birželio 20 d.

2024 m. gegužės 14 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 pakeitimo įstatymą Nr. XIV-2626, kuris jau nuo 2024 m. liepos 1 d. atneš tam tikras naujoves Lietuvoje.

Numatomais pokyčiais yra siekiama:

- ✓ *papildyti Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą (toliau - ADTAĮ) nuostatomis, kurios padėtų užtikrinti skundų nagrinėjimo bei tyrimų ir (ar) patikrinimų atlikimo operatyvumą ir efektyvumą, tuo pačiu sudarant sąlygas apginti didesnio duomenų subjektų rato teises ir interesus;*
- ✓ *suteikti darbdaviams galimybę (ne prievolę) tvarkyti darbuotojų ir pretendentų į darbuotojus (kandidatų) teistumo duomenis, atsižvelgiant į darbdavio teisėtą interesą, kartu nustatant atitinkamas darbdavio pareigas ir duomenų subjektų teisių ir laisvių apsaugos priemones;*
- ✓ *įpareigoti asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijas – Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją (VDAI) ir žurnalistų etikos inspektorius, viešinti priimtus sprendimus.*

INFORMACIJA DARBDAVIAMS – TEISTUMO DUOMENŲ TVARKYMAS

Pagal priimtus ADTAĮ pakeitimus nuo 2024 m. liepos 1 d. darbdaviai galės teisėtai tvarkyti kandidato, pretenduojančio eiti pareigas arba atlikti darbo funkcijas, ir darbuotojo (toliau kartu – Darbuotojas) teistumo duomenis, jei:

- ✓ *tvarkyti šiuos duomenis būtina, siekiant teisėtų darbdavio interesų, išskyrus atvejus, kai Darbuotojų interesai yra viršesni už darbdavio interesus;*
- ✓ *šiuos duomenis tvarkyti būtina, kad būtų įvykdyta teisinė prievolė patikrinti, ar asmuo atitinka įstatymuose ir įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.*

VDAI atkreipia dėmesį, kad nors ADTAĮ suteikia galimybes plačiau tvarkyti Darbuotojų teistumo duomenis, tačiau jų tvarkymas būtų teisėtas tik jeigu darbdaviai laikysis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau - BDAR) reikalavimų ir šių ADTAĮ įtvirtintų duomenų subjektų teisių ir laisvių apsaugos priemonių:

- ✓ *bus atliktas teisėtų interesų tvarkyti Darbuotojo teistumo duomenis vertinimas ir raštu parengta šio vertinimo ataskaita (pareiga konsultuotis su duomenų apsaugos pareigūnu, jei paskirtas);*
- ✓ *darbdavys bus patvirtinęs ir savo interneto svetainėje, jeigu ją turi, paskelbęs pareigų, kurias einančiam asmeniui (Darbuotojui) keliamas reikalavimas būti neteistam už tam tikras nusikalstamas veikas, arba darbo funkcijų, kurias atliekančiam asmeniui (Darbuotojui) keliamas šis reikalavimas, sąrašą nurodant nusikalstamas veikas, už kurias toks asmuo (Darbuotojas) turi būti neteistas;*
- ✓ *bus tvarkomi tik to Darbuotojo teistumo duomenys, kurio funkcijos bus ištrauktos į aukščiau nurodytą sąrašą;*
- ✓ *darbdaviui konkrečios apimties duomenis apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas pateiks pats Darbuotojas.*

Siekdama atkreipti Darbdavių bei Darbuotojų dėmesį į tinkamą pakeistų ADTAĮ nuostatų įgyvendinimą, VDAI ketina parengti metodinę informaciją dėl teistumo duomenų tvarkymo.

INFORMACIJA DUOMENŲ SUBJEKTAMS

Nuo 2024 m. liepos 1 d. ADTAI pakeitimu nustatomi tam tikri pokyčiai dėl skundų, susijusių su vaizdo stebėjimo teisėtumu ir duomenų subjektų teisių įgyvendinimu, pateikimo VDAI.

ADTAI pakeitimu nustatoma ši skundų dėl vaizdo stebėjimo teisėtumo pateikimo VDAI procedūra:

- ✓ *fizinis asmuo (toliau - Duomenų subjektas) prieš teikdamas skundą dėl vaizdo stebėjimo teisėtumo VDAI turės kreiptis į vaizdo stebėjimą vykdančią asmenį (duomenų valdytoją ar duomenų tvarkytoją, jeigu jis jam yra žinomas) dėl informacijos apie vykdomą vaizdo stebėjimą gavimo;*
- ✓ *jeigu vaizdo stebėjimą vykdančias asmuo (duomenų valdytojas ar duomenų tvarkytojas) per vieną mėnesį nepateikia informacijos, pateikta informacija pareiškėjo netenkina arba nėra galimybės kreiptis į vaizdo stebėjimą vykdančią asmenį, žmogus turi teisę pateikti skundą VDAI;*
- ✓ *kartu su skundu turi būti pateikta informacija apie kreipimąsi į vaizdo stebėjimą vykdančią asmenį ir šio asmens atsakymo, jeigu jis pateiktas, kopija arba nurodytos priežastys, dėl kurių nėra galimybės kreiptis į šį asmenį.*

Fizinis asmuo (Duomenų subjektas) kartu su skundu dėl BDAR 15–22 straipsniuose įtvirtintų teisių, pavyzdžiui, teisės susipažinti su duomenimis, įgyvendinimo turės pateikti informaciją apie kreipimąsi į duomenų valdytoją ar duomenų tvarkytoją, kartu su skundu pateikiant atsakymo kopiją (jeigu toks pateiktas).

Skunduose nenurodžius aukščiau minimos informacijos, VDAI turės teisę atsisakyti nagrinėti skundą.

KITI POKYČIAI, SUSIJĘ SU PAŽEIDIMŲ NAGRINĖJIMU

ADTAI pakeitimu taip pat įtvirtinti nuo 2024 m. liepos 1 d. įsigaliosiantys kiti pažeidimų nagrinėjimo procedūros pokyčiai:

- ✓ *Duomenų subjektų, galinčių pateikti skundą VDAI ratas papildomas pelno nesiekiančiomis įstaigomis, organizacijomis ar asociacijomis, veikiančiomis asmens duomenų apsaugos srityje, kurios skundą galės pateikti nepriklausomai nuo duomenų subjekto įgaliojimų;*
- ✓ *įtvirtintas skundų nagrinėjimo tinkamu mastu institutas.*

VDAI galės pasirinkti tinkamiausius ir efektyviausius skundų nagrinėjimo būdus ir priemones, atsižvelgdama į konkrečią situaciją ir ADTAI nustatytus kriterijus, tokius kaip:

- ✓ *einamaisiais metais nustatytus veiklos prioritetus, galimus sisteminius pažeidimus, poreikį pateikti nuomonę esminių BDAR taikymo klausimu ir kt.;*
- ✓ *pažeidimų nagrinėjimo terminų sustabdymas, pavyzdžiui, kai būtina gauti eksperto ar kitos priežiūros institucijos išvadą;*
- ✓ *skundų sujungimas, kai 2 ar daugiau skundų pateikia tas pats pareiškėjas dėl to paties skundžiamo asmens arba skundai pateikti skirtingų pareiškėjų, tačiau dėl tų pačių pažeidimų ir to paties skundžiamo asmens;*
- ✓ *taikaus skundų išsprendimo galimybė;*
- ✓ *pažeidimų nagrinėjimo terminų netaikymas, kai nagrinėjami tarptautiniai skundai;*
- ✓ *senaties termino dėl administracinės baudos skyrimo prailginimas nuo dviejų iki trijų metų.*

PRIEŽIŪROS INSTITUCIJŲ SPRENDIMŲ VIEŠINIMAS

Nuo 2025 m. sausio 1 d. VDAI ir žurnalistų etikos inspektorius, savo sprendimus, priimtus pažeidimų nagrinėjimo metu (*išskyrus sprendimus atsisakyti nagrinėti skundą ar nutraukti skundo nagrinėjimą*) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos skelbs viešai savo interneto svetainėje, laikydamasi įstatymų saugomos informacijos apsaugos reikalavimų.

Tai reiškia, kad skelbiami sprendimai turės būti nuasmeninami, juose negalės būti atskleistos komercinės, profesinės ar kitų įstatymų saugomos paslaptys bei informacija, susijusi su saugumo priemonių taikymu.

Tais atvejais, kai VDAI nenustatys BDAR ar kitų teisės aktų pažeidimų, skelbiant sprendimus nebus atskleidžiama duomenų valdytojo ir (ar) duomenų tvarkytojo, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas, tapatybė. Sprendimai bus skelbiami 10 metų nuo jų paskelbimo dienos.

Pagarbiai

Josifas Lovkys

Teisininkas -konsultantas

UAB „EB teisė ir konsultacijos“

Ukmergės g. 369A, 8 a., LT-12142, Vilnius

Mob. +370 698 11214

El. paštas: dap@eblaw.lt